

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

ЭЛЕКТИВТІ ПӘНДЕР КАТАЛОГІ

«7M02301-Филология» (қаз.)

«Академик С. Қирабаев атындағы Қазақ тілі мен әдебиеті» кафедрасы

№	БАЗАЛЫҚ ПӘНДЕР ЦИКЛЫ (БП) ТАҢДАУ КОМПОНЕНТІ	ECTS
	Қазақ тіл біліміндегі семантикалық жүйе	
1	Жыраулар поэзиясының тілі	
	<p><i>Мақсаты:</i> Жыраулар поэзиясын лингвистикалық парадигмалар аясында талдау.</p> <p><i>Мазмұны:</i> Жыраулар поэзиясына акцентологиялық, фонологиялық-дикциялық, образды-эстетикалық, интонологиялық-просодиялық, коммуникативтік-этникалық, информативтік-коммуникативтік, контекстік, поэтикалық, лингвоструктуралық, лингвофилософиялық, лингвокоммуникативтік, лингвокогнитивтік талдаулар жасау.</p> <p><i>Қалыптасатын құзыреттіліктер:</i> диктемалық талдау арқылы поэзия тіліне интерпретация жасай алады, сөйлеу актісі теориясы негізінде прагмастилистикалық талдау түрлерін қолдана алады.</p>	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
<p>1. Пинкер С. Тіл - инстинкт. 2019;</p> <p>2. Земская Е.А. Язык как деятельность. 2017.</p> <p>3. Ыбырайым Б. XX ғасырдағы қазақ поэзиясы: бірінші кітап. 2019</p>		
2	Қазақ тіліндегі морфологиялық парадигма	
	<p><i>Мақсаты:</i> қазақ тіліндегі негізгі морфологиялық парадигмалар, түрлері және олардың құрылымы жайында тереңдете оқыту.</p> <p><i>Мазмұны:</i> Парадигманың тіл білімінде бірнеше мағынада қолданылуы, жіктелуі, морфологиялық парадигманы танудың басты белгілері, қатар құрайтын сөзформалардың мағыналық және тұлғалық жағынан оппозициялық қатынаста болуы, морфологиялық парадигманың ерекшеліктері.</p> <p><i>Қалыптасатын құзыреттіліктер:</i> морфологиялық парадигмалардың ерекшеліктерін ажыратып, талдау жасай алады.</p>	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
<p>1. Оразбаева Ф., Балтабаева Ж. және т.б. Қазіргі қазақ тілі. -Алматы, 2012.</p> <p>2. Қазақ грамматикасы, -Астана, 2002</p> <p>3. Оралбай Н. Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы. Алматы.-2007.</p> <p>4. Жүнісова М.Ә. Тіл тарихы: етіс категориясы. 2016</p>		
3	Қазақ тіліндегі синтаксистік парадигма	
	<p><i>Мақсаты:</i> құрылымдық – семантикалық – коммуникативтік синтаксис үштігін сабақтастырып, кешенді талдау жасау.</p> <p><i>Мазмұны:</i> синтаксистік парадигма аясындағы зерттеулер, синтаксистік бірліктер субъектілік және объектілік субстанция моделі бойынша жіктелуі, типтері мен қызметі, ерекшеліктері.</p> <p><i>Қалыптасатын құзыреттіліктер:</i> сөйлемнің сөз сөйлем, сөйлесім-сөйлем, атаулы сөйлем, авторлық сөйлем түрінде жіктелетінін біледі, оларға құрылымдық, семантикалық, коммуникативтік талдаулар жасай алады.</p>	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
<p>1. Мечковская Н.Б. История языка и история коммуникации: от клинописи до Интернета: курс лекций по общему языкознанию. 2017..</p> <p>2. Нахимова Е.А. Основы теории коммуникации, 2017.</p>		
	Тіл білімі және қолданыстағы ерекшеліктер	
4	Поэтикалық тіл	
	<p><i>Мақсаты:</i> поэтикалық тіл құралдары және оның лингвистикалық ерекшеліктерін анықтау.</p> <p><i>Мазмұны:</i> поэтикалық тіл құралдарының түрлері, қызметі, жасалу жолдары және поэтикалық синтаксис пен көркем әдебиет стилистикасындағы орны анықталады.</p> <p><i>Қалыптасатын құзыреттіліктер:</i> классикалық, модернистік, постмодернистік шығармалардағы поэтикалық тіл құралдарын анықтай алады, поэтикалық</p>	5

	тіл құралдарының көне дәуірден бүгінгі дәуірге дейінгі қалыптасу, даму эволюциясын біледі.	
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1. Земская Е.А. Язык как деятельность. 2017. 2. Ыбырайым Б. XX ғасырдағы қазақ поэзиясы: бірінші кітап. 2019		
5	Тіл білімінің жалпы теориясы	
	<i>Мақсаты:</i> қазақ тіл білімі мәселелерінің ғылыми-зерттелуін қарастыру. <i>Мазмұны:</i> Тіл – лингвистиканың нысаны. Тілдің қызметтері. Семиотика негіздері. Тіл білімінің салалары. Жалпы фонетика. Жалпы лексика. Тіл білімінің жаңа бағыттары. Жалпы морфология. Жалпы синтаксис. Жалпы ономастика. Ғылыми грамматикадағы зерттеулерге талдау жасау. <i>Қалыптасатын құзыреттіліктер:</i> тілдің қажетті лексикалық және грамматикалық құралдарын талдау және оларды өмір тәжірибелерінде қолдана алады.	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1. Оразбаева Ф., Балтабаева Ж. және т.б. Қазіргі қазақ тілі. -Алматы, 2012. 2. Қазақ грамматикасы, -Астана, 2002 3. Жүнісова М.Ә. Тіл тарихы: етіс категориясы. 2016		
6	Мәтін синтаксисі	
	<i>Мақсаты:</i> Мәтін құрамындағы күрделі синтаксистік тұтастықтардың грамматикалық байланысу жолдарын анықтау. <i>Мазмұны:</i> Мәтіннің синтаксистік компоненттері абзац, тема, рема, диктема, денотема, клауза, синтагма мәселелері қарастырылады. Синтаксистік компоненттердің байланысу жолдары мен амалдары анықталады. <i>Қалыптасатын құзыреттіліктер:</i> :когезиялық, тізбекті, паралель байланыстағы синтаксистік компоненттерді ажырата алады, контаминация құбылысының мәнін түсінеді.	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1. Земская Е.А. Язык как деятельность. 2017. 2. Қазақ грамматикасы, -Астана, 2002.		
	КӘСІПТЕНДІРУ ПӘНДЕРІ ЦИКЛЫ (КП)	
	ТАҢДАУ КОМПОНЕНТІ (ТК)	
	Қазақ әдебиетінің қалыптасуы, дамуы	
7	Қазақ әдебиеті: дәуірлеу теориясы	
	<i>Мақсаты:</i> қазақ әдебиеті тарихының әдеби даму жолдары мен оны ғылыми дәуірлеудің тарихи және теориялық мәселелерін түсіндіру. <i>Мазмұны:</i> әдебиет тарихы, қазақ әдебиетінің туу және қалыптасу кезеңдері, әдебиет тарихының дәуірлер мен кезеңдерге бөлінуінің әдеби-тарихи алғышарттары мен ғылыми қағидалары. <i>Қалыптасатын құзыреттіліктер:</i> қазақ әдебиеті тарихының негізгі бағыттарын ажырата алады.	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1. Қазақ әдебиеттану ғылымының тарихы. 1-т. Алматы, 2010. 2. Литературоведение на пороге XXI века. М., 2015. 3. Пірәлиева Г.Ж. XX ғасырдағы қазақ әдебиеттануы (1920-2005жж).-Алматы: ҚызМемПУ, 2010.-310б.		
8	Абайдың ақындық мектебі	
	<i>Мақсаты:</i> Абайдың ақындық айналасының зерттелу тарихымен таныстыру. <i>Мазмұны:</i> М.Әуезов, Қ.Мұхамедхановтар еңбектері, Абайдың ақын шәкірттері- Ақылбай, Мағауия, Көкбай, Шәкәрім, Алаш арыстары ұстанымдары, Қасым Аманжоловтан бастап бүгінге дейін Абай рухы үзілмегендігі.	5

	<i>Қалыптасатын құзыреттіліктер:</i> Абай дәстүрін жалғастырушылардың шығармашылығын және Абайдың «толық адам» ілімін «ар ғылымына» ұштастыра дамытқанын талдай алады.		
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі			
1. Дәдебаев Ж. Абайдың антропологизмі . Алматы: 2019 2. Мәдібаева Қ.Қ. Абайтану: оқу құралы. 2019 3. Қартаева А.М. Абайтану. 272б. Оқу құралы. 2019			
9	Көркем шығармашылық зертхана		
	<i>Мақсаты:</i> Қазақ прозасындағы шығармашылық зертхана ұғымы туралы жан-жақты түсінік қалыптастыру. <i>Мазмұны:</i> Жазушылық еңбектің алғышарттары мен әдістері, шығармашылық еңбектің негізгі заңдылықтарын, әдеби шығармашылықтың эстетикасы мен психологиялық негізін таныту. Шығармашылық жұмыстың басты кезеңдері, жазушы талантының табиғаты, бастапқы идея, материал жинау, жоспарлау, бейнелеу ұстанымдары мен формаларын зерделеу. <i>Қалыптасатын құзыреттіліктер:</i> теориялық білімін кеңейтеді.	5	
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі			
1. Ривкин Д., Райан М. Әдебиет теориясы: антология. 1,2,3,4-том. – Алматы: «Ұлттық аударма бюросы» қоғамдық қоры, 2019. - 315 б. 2. Творческая индивидуальность писателя: теоретические аспекты изучения. Ред-состовитель: Егорова Л.П. – Ставрополь: Изд-во Ставропольского гос. ун-та, 2008. – 296 с			
10	Көркем әдебиет және менталитет		
	<i>Мақсаты:</i> әлеуметтік ортаның ұлттық менталитетін, оның бүгінгі мен өткенін, этнология, мәдени антропология және әлеуметтік психологиямен байланысын таныстыру. <i>Мазмұны:</i> Қазіргі әдебиеттану дамуының жалпы көріністері, әдебиеттану ғылымындағы ментальдіктің ерекшеліктері, негізгі заңдылықтарының даму жүйесі, қазіргі қазақ әдебиеттану ғылымындағы ментальдік. <i>Қалыптасатын құзыреттіліктер:</i> көркем әдебиеттегі дәстүр мәселелеріне қатысты күрделі құбылыстар мен мәліметтерді түсіндіре алады.	5	
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі			
1. Аймұхамбет Ж.Ә., Байтанасова Қ.М. XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті: оқулық. 2019 2. Ыбырайым Б. XX ғасырдағы қазақ поэзиясы: бірінші кітап. 2019 3. Пірәлиева Г.Ж. XX ғасырдағы қазақ әдебиеттануы (1920-2005жж).-Алматы: ҚызМемПУ, 2010.-310б.			
Тәуелсіздік жылдарындағы қазақ әдебиеті			
11	Тәуелсіздік жылдарындағы әдеби үдеріс		
	<i>Пәннің мақсаты:</i> Тәуелсіздік жылдарындағы әдеби үдеріс пәні аясында XX ғасырдың 90 жылдары мен бүгінгі уақыт аралығындағы қазақ әдебиетінің даму бағыты мен сипаты сөз болады. <i>Мазмұны:</i> Аталған кезеңдегі әдеби үдерістің дамуы жанрлық (проза, лирика, драматургия) аяда сараланып, кезеңнің тақырыптық-идеялық, көркемдік-поэтикалық ерекшеліктері қарастырылады. Аталған ерекшеліктер тәуелсіздік жылдарындағы әдеби үдерісте танылған қаламгерлер шығармашылығы негізінде танылады. <i>Қалыптасатын құзыреттіліктер:</i> Тәуелсіздік кезеңіндегі әдеби үдерістің даму сипатын меңгереді. Көркем туындыны талдау дағдысын жетілдіреді.	5	
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі			
1. Қазақ әдебиетінің тарихы : т . 10 . Тәуелсіздік кезеңі (1991-2001)- Алматы :, 2006 – 528 б. 2. Қазіргі қазақ әдебиеттануындағы Тәуелсіздік идеясы : монография. Алматы, 2011.528 б. 3. Тамабаева, Қ. Ө. Тәуелсіз ел әдебиетінің даму ерекшелігі : оқулық. - Алматы : Эпиграф, 2019. - 152 б. 4. Тебегенов Т. С. Көптомдық шығармалар жинағы : монографиялық оқу құралы . - Алматы : үшінші бөлімі. - 2019.			

12	Лирика теориясы	
	<p><i>Мақсаты:</i> Лирика теориясын меңгерту.</p> <p><i>Мазмұны:</i> Лирика теориясы пәні. Лириканың қызметі мен жанрлық түрлері. Лириканың тақырыптық жағынан қалыптасуы мен дамуы, жіктелуі. Лириканың макрожанрлық сипаты. Метрикалық және силлабикалық өлең жүйесі. Қазақ лирикасының силлабикалық сипаты. Лирикадағы бас қаһарман бейнесі. Лирика тіліне тән ерекшеліктер. <i>Қалыптасатын құзыреттіліктер:</i> Лирика жөнінде эстетикалық түсінік қалыптастырады.</p>	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1. Қазіргі қазақ әдебиеттануындағы Тәуелсіздік идеясы : монография. Алматы, 2011.528 б.2.Тамабаева, Қ. Ө. Тәуелсіз ел әдебиетінің даму ерекшелігі : оқулық. - Алматы : Эпиграф, 2019. - 152 б. 3.Тебегенов Т. С. Көптомдық шығармалар жинағы : монографиялық оқу құралы . - Алматы : үшінші бөлімі. - 2019.		
13	Қазақ повестерінің поэтикасы	
	<p><i>Мақсаты:</i>қазақ повестерінің қоғамдық, әлеуметтік, эстетикалық негіздерін таныту.</p> <p><i>Мазмұны:</i> повесть поэтикасы теориясының ғылыми негіздері, оның басты элементтері, көркем прозалық сарындар мен сюжеттер, фольклорлық образдар жүйесі, жалпы әдеби үрдістің дамуымен ұштастығы, зерттеудің жаңа бағыттары.</p> <p><i>Қалыптасатын құзіреттіліктер:</i> повесть поэтикасы жөніндегі зерттеу еңбектеріне талдау жасау жолдарын меңгереді.</p>	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1.Ісімақова А. Тәуелсіздік кезеңіндегі әдебиеттану. – Алматы: Елтаным, 2015. -284б.		
2.Дәрібайұлы С. Ақын-жыраулар поэзиясындағы ислам негіздері. Алматы: 2019		
14	Қазақ драматургиясындағы дәстүр мен жаңашылдық	
	<p><i>Мақсаты:</i> драмалық шығармалардың мәселелерін, құрылысы мен поэтикасын тәжірибеде талдау машықтарына баулу.</p> <p><i>Мазмұны:</i> Қазіргі қазақ драмасындағы дәстүр және жаңашылдық, өмір шындығы мен көркем шындықтың арақатынасы, бүгінгі драманың эстетикалық құндылықтары, драма жанрына тән теориялық ұғымдар,қазіргі қазақ драмасының тақырыптық, идеялық ерекшелігі және стиль.</p> <p><i>Қалыптасатын құзіреттіліктер:</i> қазіргі қазақ драмасының тақырыптық, идеялық ерекшелігі және стильдік ерекшеліктерін талдай алады.</p>	5
Пәннің кітаппен қамтамасыз етілуі		
1.Мұсаев А.М. Қазақ драматургиясы.		
2.Тамабаева Н. Тәуелсіз ел әдебиетінің даму ерекшелігі. Кунжигитова Г.Б. Көркем шығармаларын талдау: әдістемелік нұсқау. 2019		